

vel har en Fornemmelse af, at min Hovedbetragtning af Sagen, nemlig at Thinget ikke nu kan indlade sig paa en fornyet Drøftelse af et Lovemne, som det for sit Vedkommende har afgjort for 6 Maanedes siden, uden derved at tilfidesætte, hvad det efter min Opfattelse skulde sige om Bærdighed som lovgivende Magt, og hvad det skulde sige om Stabiliteten i Lovgivningsarbejdet overhovedet, at denne min Hovedbetragtning ikke deles almindelig her i Thinget, og at Sagen altsaa vil blive fremmet, saa at der vil blive Leilighed nok for mig til ogsaa senere at fremkomme med Udtalelser om Sagens Realitet. Selv om Thinget derhos, hvad jeg jo vilde sætte Pris paa, skulde ville følge mig i min principale Betragtning og saaledes negte videre Fremme af denne Sag, har det været 3die Medlem for 1ste Kredes (Broch) jo endvidere allerede gjort Thinget opmærksomt paa, at det i nærværende Lovforslag omhandlede Spørgsmaal nok vil komme frem igen allerede i denne Samling, hvad der iøvrigt netop synes mig at indeholde en Grund mere for Thinget til ikke at indlade sig paa en yderligere Drøftelse af det foreliggende Lovforslag. Realiteten af Sagen vil jeg altsaa nu nødig ind paa, idet jeg ventte senere paa en eller anden Maade at finde Leilighed til at modsigte, hvad der i saa Henseende er fremkommet, og som jeg anser for urigtigt, og saaledes ogsaa til at modsigte Udskilt af, hvad den høitærede Minister nys fremførte. Hvad jeg derfor nu kun skal fremføre mod den høitærede Ministers sidste Udtalelse, er dette, at den høitærede Minister ikke gjør Forskjel mellem det: at være villig til at sælge og det **kan** at ville sælge. Dette er den høitærede Minister iøvrigt ikke ene om, thi det er en Sammenblanding, som man desværre hører altfor hyppig. Grændsen er jo imidlertid ingenlunde saa skarp, at man kan sige: Paa de omtalte 30 Godser vil man slet ikke sælge, paa Resten af Godserne vil man kun sælge. Nei, langt fra! Jeg tør endog saa paastaa, at paa Flertallet af Godserne er Forholdet det, at man vil sælge, hvad man fornuftigvis kan sælge, og at man der vil sælge, naar Be-

hoerne af Bønderstederne, som man ønsker at bevare i disse, fornuftigvis kunne og ville købe, men det er jo langt fra altid Tilfældet. Jeg tror derfor, at det paa ingen Maade lader sig hævde, at et Lovforslag som det, hvorom der her er Tale, der vil vanfølgelig gøre eller umuliggøre — ligegyldigt, hvilket Udtryk man nu bruger — den Brugsform af Fæstejorden, hvorom der i samme er Spørgsmaal, kun rammer de uvillige Godsetere, og at man altsaa dristig kan vedtage et saadant Forslag uden at afvente Resultatet af den Undersøgelse, som Flertallet af Landstingets Udvalg i Fæstesagen i forrige Samling begjærede anstillet. Jeg formener, at et Lovforslag som det, hvorom vi her forhandle, ligesaa vel som de fleste af de Forslag om Fæsteforholdet, der hagle ned i denne Tid — hvilke alle mere eller mindre sigte til at fortrædige Godseterne, eller som i alt Fald, om de ikke sigte dertil, dog ville have til uundblivelig Følge, at de fortrædige Godseterne — netop har det Uheldige ved sig, at det ligesaa vel som de andre fortrinnsvis ramme de Godsetere, som ikke ere uvillige til at sælge, fremfor de enkelte Godsetere, der have gjort sig det til Princip ikke at ville afhænde Noget af deres nedarbejdede Jord. For disse sidste er det sædvanlig forholdsvis en ligegyldig Sag, om man indskrænker Retten til Omdeling af Fæstejorden, om man forbyder at inddrage det eller det af den tidligere Fæstejord, eller om man paabyder, at Gaardene ved de 50aarige Forpagtninger skulle overleveres ved Syn, og at Opførelsen af Bygninger paa dem ikke maa paalægges Forpagteren. De Godsetere, som i Principet ere imod at sælge, lade sig i Virkeligheden ikke paavirke af den Slags Bestemmelser, hvorimod saadanne Bestemmelser kunne og ville være pinlige og trykkende nok for andre Godsetere. Dette er netop det Uheldige ved Sagen, og det er i mine Dine netop det særdeles Uheldige ved at gaa ind paa alle saadanne Forslag som de fremkomne, udenat der foreligger fuldstændige Oplysninger om Forholdene, saaledes som de ere i Livet og Virkeligheden, og ikke saaledes som de ofte gives Udseende af at være.